

Nаша Sloga izlazi svaki 1 i 16 dan mjeseca, i stoji s poštarijom za cijelu godinu 2 f. a za kneta 60 novč. razmjerno za pol god. 1 f. a za kneta 30 nov. Izvan carovine više poštarija. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

Oglasi se primaju po navadnoj cieni. Pisma neka se šalju platjenu poštarine. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Dopisi se vraćaju. Uredništvo i Odpravništvo nalaze se *Via Capuano* N.º 1969 1.

„Slogom rastu male stvari, a nosloga sve pokvari.“ *Nar. Post.*

Godina III.

U Trstu 1 Septembra 1872.

Broj 17.

Pogled po svietu.

U Trstu 31 Augusta.

Sve, što se od desetak i više godina dogadja u austro-ugarskom sudržavlju, nije drugo nego borba Slavenah naproti Niemcem i Magjarom, koji im nedaju, da uživaju s njimi jednaka narodna i državna prava. Niemci s ove, a Magjari s one strane misle, da jih je Bog zato na sviet dao, da gospodare i zapovjedaju, a Slaveni da muške slušaju i služe. Nego i Slaveni su već podobro oči otvorili, pak se u to nedaju ni s ove ni s one strane; i odtud sve neprilike i sva nestalnost u ovoj staroj i slavnoj carevini, koja bi mogla biti jedna od najsretnijih državah na svietu. Nije dvojbe, Slaveni će doći do svojih pravicah, al uprav zato je mučno gledati, kako se Niemci i Magjari napinju, misleć, da čedu im se podati. Oni još nepoznaju slavenske žilavosti i ustrajnosti, zato i skušaju ovako i onako, nebi li nas s puta krenuli; ali sve zaman i uzalud, jer se mi neborimo ni za gospodarstvo ni za gospodstvo, nego za голу dušu i za puki obstanak.

Poslje ove ocjene obćega u državi položaja, mi bi mogli koješta preskočiti, al ipak recimo, da je njemačka stranka opet na ministarstvo navalila, neka za zimušnje carevinsko više pripravi zakon za izravne izbore, koji bi imali, po njezinom sudu, Austriju za uvijek umiriti. Možebit, da će doći i do toga, al mira neće biti. Kao što ga neće biti ni u Ugarskoj, dokle god budu Magjari samo prividno ruku protezali nezadovoljnim narodom i državljanom Stjepanove krune. Kao što su ju bi reć prividno protegnuli i Hrvatoni, jer se čuje, da nisu ni najmanje skloni pristati na korenitu preinaku njihove s Hrvatskom nagodbe. Tako su isto prividno htjeli, da se pomire i s našom braćom, Srbi na crkvenom i školskom polju. Al kad ovi nisu hotjeli, da pristanu na nekoje njihove mušice, razpustio se crkveni karlovački kongres i prije, nego li se je mogao sastati. A sad magjarske novine svjetuju ugarskom ministarstvu, neka uzme strogo postupati proti tim nepokornjakom. U ostalom hrvatski se je sabor odgodio do trećega studenoga, i to poradi toga, da mogu njegovi odaslanici stupiti u peštanski parlament, koji se ima svećanom otvoriti četvrtoga nastajućega rujna. Zatim negdje polovicom istoga mjeseca da će se sastati i obostrane delegacije. Kad će se pak sastati naši ovostrani pokrajinski sabori, zato se još ni sad nećuje baš ništa iz Beča.

U ovaj čas sviet negovori o ničem toliko, koliko o sastanku triuh carevah, našega najme, ruskoga i njemačkoga, u njemačkom prestolnom gradu Berlinu. Al sve što se više govori, to se manje zna, što će se baš izleći iz toga sastanka. Prenagli se ljudi svih stranakah, kako koji, il nadaju ovomu i onomu, il boje ovoga i onoga; al je najpametnije biti na oprezu, da te iznenada nezateče ni dobro ni zlo. Jer i ministri su ljudi, a pravi dogovor, ako što bude, hoće se medju ministri voditi. S druge strane još i sad odjekuje po svietu tutanj topovah, što je naviestio balkanskomu poluotoku, da kneževina Srbija ima opet svoga kneza. Kako se čita po svih novinah, tu je bilo slave i veselja, kakovnu se ljudi obično neodaju, nego u nadi, da su nastala druga, dugo sazivana i težko čekana vremena. A to i mi želimo i junačkomu srbskomu narodu i njegovomu mladjahtnomu knezu. Tom je prigodom bilo u Biogradu sila gostovah sa svih stranah, pa takodjer iz Austrije; al da bi jih bilo i više, da nebude ugarska vlada naredila, tko će

preći, da mora imati putni list. Tim, dakako, nije ugodila ni Srbiji, ni svojim zatečenim državljanom. I u Engleskoj se narod otmilje na svojoj način engleskoj parlamentarnoj centralizaciji. Tako se čita, da su u Belfastu, u Irlandi, katolici i protestanti iliti luterani držali nekakve obhode iliti procesije, da izjave vladi svoje nezadovoljstvo. Ali najgore jest to, što su se tom prigodom medju sobom posvadili, pak da je došlo i do krvavih glavah i pustih kapah. U Franceskoj da će se jesenas obnoviti narodno zastupstvo. To se isto sad namierava i u Španjolskoj, gdje da će nadvladati vladina stranka. U dalekoj Americi pako je sve na nogama da izabere novoga predsjednika onoj slavnoj i silnoj Republici.

Pčelarstvo.

(Dalje)

V.

Čim se pojavi prvi proljetni ćub, sva se narav stane preporadjati, pak počnu i pčele svoj divni i neumorni rad. Tu pčele jedne izlaze na pašu, a druge grade i popravljaju sat. Tu kraljica nosi jaja, u manja okašca za poslenice, u malo veća za samec, a u najveća za buduće kraljice. Tu je u košnici i okolo nje sve živo i veselo, kako u velikoj poslušnoj i složnoj družini. Za nekoliko danah polegnu se mlade pčelice, a za nekoliko tjeđanah je družina tri do četiri puta veća, dakako, ako je bilo u to doba liepo vrijeme i dosta paše. Što će sad pčele? Njih nekoliko tisućah (8000 do 12000) hoće se s kraljicom kao dogovoriti, pak onda hajd zajedno iz staroga ula, da traže nov stan i novu sreću na kojem drugom mjestu. Tomu se seljenju veli *rojenje*, a pčelam koje su se tako preselile *roj*. Pčele se mogu iz istoga ula rojiti i više puta u godini. Gdje je vrnje podnebe, tu se više puta roje. Pripovjeda neki pčelar, da se u Africi obično 8, a kad i 15 i više puta. Gdje je podnebe hladnije od afrikanskoga, tu se neroje nikad više od 4 puta, al i to se riedkokad dogodi, već je običaj da se roje 2 do 3 puta.

Koji je uzrok tomu seljenju, još se pravo nezna. Nekoji vele, da je mržnja jednih pčelah na druge; drugi, da je strah stare kraljice, da ju mladja neumori; treći, da je pomanjkanje hrane i živeža; četvrti, da je nesigurnost i bolest u ulu; peti da je prepunoća ula itd. itd. Bio uzrok, koji mu drago, samo ako nije glad i bolest, to je sreća za pčelara. Prvi roj je najjači, može imati do 20000 pčelah, drugi do 10000, treći do 8000. Svaki roj osim kraljice ima sobom i više stotinah bumbarah iliti samacah. Rojenje počne u svibnju mjesecu, a prestane u srpnju. Pčele se obično roje od 9. u jutro do 5. ure po pđne. Kad se imaju rojiti, pčelar treba da cieto to vrijeme dobro na nje pazi, da mu se roj neumakne i neizgubi. Evo znakovah iliti znamenjah, uslied kojih mu se je rojenju nadati.

Ul mora bit pun satja, a u njem velika obitelj iliti družina. Zarod, posebno bumbarah, jest do kraja pokrovei zatvoren. U jutro pred vrati od ula nalaze se pokrovei od bumbarskoga zaroda, što su jih noću pčele izmetale. Kraljičine stanice (okašca, celice) su spređa pokrovcem zatvorene. Pčele neidu na pašu, akoprem je liepo vrijeme, nego mirno sjede, i ako jih čim takneš, popadaju na tla. Nego to su podalja znamenja rojenja, pobliža pako su ova: Iz jutra pčele nelete

po svojoj naradi, nego je sve nekako muklo i mrtvo. Zatim, se staju nekoje baš čudno gibati. One, koje dolaze s paše nerazprćavaju svojega bremena, nego oprćene čekaju, što će biti. Tad počnu moćnije šumiti i križem trkati. Nego najedanput sunu sve u košnicu, napiju se meda, što više mogu, pak stanu moćno krilima trepetati. Nekoje, izletivši, pred košnicom poletaju, al se opet na skoro povrate. Najedanput nastane šum, pćele počnu iz ula vrviti i na glavu se prevaljivati, veselo okolo pćelnjaka poletati, čekajuć, da im kraljica stigne. Sad prileti kraljica, vas se roj okolo nje suće i gdje ona sjede, tu se i pćele ustave, pak se kao na naćin grozda okolo nje navriezu. Ovom se prigodom valja poslužiti, te roj u novu košnicu nastaniti. Zato treba da ima pćelar uvijek pripravnih košnicah. Ako pak pćele neće da sjeću, nego amo i tamo kao bez glave poletaju, to je znamenje da neima kraljice medju njimi, nego da se je il u košnicu vratila, il pala na tla, gdje se obićno najde s malom družinicom. Ako roj previsoko leti, treba ga vodom poškropiti, pak će se niže spustiti. Kod tako zvanoga roja *drugca* poletanje dalje trpi; skora pol roja je pred ulom, dokle neprileti izabrana kraljica, pak onda sva ćeta za njom nagne. Drugi put ćemo govoriti, kako treba roj doćekati i u nov ul postaviti. (*Šledit će.*)

D o p i s i.

Iz Pazinćine 20. augusta.

Kako vam je bilo jur javljeno, mi smo ovdje imali već kada tada obićnske izbore. Dni 8. 9. i 10. birao je III.; dni 12. 13. i 14. II. i najposlje dne 16. tokućega mjeseca I. razred svoje obićnske zastupnike.

Ja vam o tih izborih nemogu drugo reći, nego da su nam išli za rukom, kako smo sami hotjeli. Pazinćah neima u novom zastupstvu nego 10, a drugi, njih 20 na broju, su svi izvanjski. Što smo dakle rekli, to smo i učinili. Zato i moram, da javno pohvalim naš ovdunji dićni narod; jer je ovom prigodom pokazao, da se zna baš mućki držati. Da se nepismenim biraćem olahća izbor, bili su s privolom e. k. oblasti postavljeni od jedne i druge stranke javni povjerenici, koji su imali napisati dovoljan broj listićah s imeni predloćenikah iliti kandidatah svoje stranke, da se u dan izbora na biraliću i prije porazdiele onim, koji bi god za nje pitali. Biraći izvanjske stranke su sami i dobrovoljno hodili k svojim povjerenikom po listiće iliti buletine, a protivna stranka nije imala svojih baš komu dićiti. Ovakov narod nemoće i noće propasti, jer gdje je sklad i sloga, tu je i blagoslav boćji. Sad su vidili i naši protivnici, što moćemo kad hoćemo.

A da nismo nepomirljivi, to smo im pokazali tim, što smo izabrali i takovih ljudi, na koje se nemogu ni oni tućiti; kao takodjer, što smo im ostavili na volju, neka u I. razredu izaberu, koga jih volja, kao što su i učinili. Zato se i mi od njih nadamo, da ćuju bit ljudi, pak da ćedu u obićnskom vleću inati pred oćima i naše potrebe moralne i materialne t. j. dućevne i tjelesne; a ne samo svoje puste mućice, poradi kojih smo bili do sada medju sobom u svadji. Ako slobodu ljube, neka to djelom pokaću, pak neka budu prama nam pravedni, jer svaki narod hoće da živi. Neka znaju, da tri ljeta brzo minu, pak ako nebudu ljudi, da ćemo se do tri ljeta drugaćije pogadćjati. Već sad je nekojim od naših neizmićerno žal, što nismo bili i ovaj put malo stroći i sebićniji u izborih. Ali čekajmo, dokle se sastane novo vieće, pak da vidimo, je li ta naša popustljivost bila ludost, il mudrost.

Nego vam moram javiti i to, da se još pravo nezna, ni hoće li se sastati naše novo vieće. Jer ćujem, da nekoji naši protivnici o tom rade, da se ovi izbori unište, pak da se puk pozove još jedanput na biraliće — Ja neznam, koliko je u tom istine, al ako do toga dojde, mogu vas uvjeriti, da će se netka najbrće kajati; jer je naš puk sit i presit norćevanja nekojih ljudi, koji misle, da su od Boga postavljeni, da gospodare po svojoj volji u cijeloj obićni. Nego neka skuse, pak ćemo viditi, koliko će jih biti izabrano ni u samom Pazinu. Jer kad bi bili hotjeli, bili bi nadvladali i u I. razre-

du? Ako pak nismo, to neka zahvale našoj mućkoj besjedji od 30. julija, kad smo se ono u Pazinu dogovarali.

Zaključujem ovaj moj dopis s obećanjem, da ću se ako Bog da više puti vratiti k našim novim zastupnikom, jer sam nanislio iznesti na svjetlo svako njihovo zastupnićko djelo, ako bude liepo i pravedno da ga pohvalim, ako pak nebude da ga pred ciljem svietom pokoram i ukorim. Dakle, ljudi pozor!

ISTRANSKI RAZGOVORI.

Luka Luković i Marko Marković.

- L. Pomoz Bog, Marko!
- M. Bog ti pomogao! Baš sam se želio na te namjeriti, da produćimo razgovor, što smo nekidan prekinuli.
- L. Jesi li sve, što smo rekli, dobro zapamtio?
- M. Jesam, a i osvjedoćio se sasvim o istinitosti tvojih riećih, samo me jedna nekako muti.
- L. Moćebit se nisam jasno izjavio. Neg ajde, da ju ćujem.
- M. Ti si rekao, da je našoj nevolji kriva naša neukost i naše neznanstvo.
- L. I jest.
- M. Onda si rekao, da nam nemogu pomoći nego muoge i dobre škole.
- L. Da, pa šta nije tako?
- M. Jest, al si nadostavio, da bi te škole imale biti za nas u našem jeziku, kao što su za Talijane u talijanskom; jer kakove su sad, da nam nekoriste, pak da nije vriedno na nje ni troćiti.
- L. I baš nije.
- M. I ja tako mislim, ali glo, što mi je rekao jedan odvjetnik iliti advokat, pak što me, kako ti rekoh, nekako muti!
- L. Je li to ćovjek našega roda?
- M. Nemogu ti pravo kazati, jer neznam ni kako se zove, ni odkud jest; samo znam, da ga naši Talijani drće za ćovjeka jako ućena.
- L. No dakle, što je rekao?
- M. Da ti imaš sasvim pravo, jer da je živa istina, da se narod nemoće prosvietiti, nego u svojem materinskom jeziku, al...
- L. Al što?
- M. Al da je Istra talijanska zemlja, pa tko u Istri stanuje, da se mora pokoriti talijanskomu jeziku; zato da su oni i postavili gdjegod su mogli posvuda talijanske škole.
- L. Pa tu benu drće Talijani za ućena ćovjeka? Tko je dao Istru Talijanom, da je njihova? Il je moćebit zato njihova, što su ovdje nekada, proti volji starih Istranah, gospodarili Rimljani i Mlećići? Nekada su Rimljani i Mlećići još negdje gospodarili, pak je li sad i to talijansko? Taj neuki ućenjak još ni toga nezna, da je zemlja boćja i onoga, koji na njoj stanuje; pak buduć da i mi na njoj stanujemo, kako ju oni mogu svojati više nego mi? A povrli svega toga, živ narod neima li i žive pravice na sve, što ga narodom ćini; pa tko mu otimlje jezik, to jest, njegov život, nije li mrzki ubojica pred Bogom i pred ljudi?
- M. I ja sam mu po prilici isto tako govorio, al nije htio ni da ćuje mojih razlogah. A kad sam mu dodijao, pak mi već nije znao što, onda je počeo brbljati, da mi neimamo knjigah za djecu.
- L. A ti, zašto ga nisi pitao, da li zna, koliko i kakvih knjigah treba djeci, koja hode u pućke škole; i kako se uće djeca u Hrvatskoj i Dalmaciji, ako mi, toboće, neimamo knjigah za djecu?
- M. Rekao sam mu i to, al mi je na to progovorio, ako imamo knjigah za djecu, da jih neimamo za odrasle ljude.
- L. Kako da treba narodu, Bog zna koliko tisućah i Bog zna kako strašno debelih knjićurinah! Što narodu treba jest, malo al jako dobrih knjigah, da jih može i više puti proćitati, pak se iz njih naućiti umno gospodariti i liepo živiti. Ni njemaćki, ni engleski, ni franceski kmet i rukodjelac nećtije tećke knjige svojih glasovitih ućenjakah; nego lahke prirućne knjićice, što su vieće ruke

baš za njega uapisale, da jih može razumiti i probaviti. A takovih knjigah nefali, hvala Bogu, ni u hrvatskom jeziku. Nit smo mi krivi, što on toga nezna.

M. Šta ćeš, da ti zna čovjek, koji misli, da sunce nesvieti neg ondje, gdje se talijanski govori i piše. Ja sam mu i to dopovjedio, nego zuaš li, što mi je na koncu rekao? — Da naš puk nerazumije naših knjigah, jer da su pisane jezikom, koji se u Istri negovczi!

L. Oho! A da li se morda govori u Istri onaj talijanski jezik, kojim su pisane talijanske knjige? Il možebit prosti talijanski puk razumije bolje svoje talijanske knjige, nego li razumije naš svoje hrvatske, ako nisu jedan i drugi privikli u školi koliko toliko pismenom jeziku? Jer valjda zna i ta tvoj učenjak, da se knjige nigdje na svijetu nepišu svakidanjskim, nego tako zvanim pismenim jezikom. A pismeni ti je jezik kao i stajace haljine, koje se nenose nego u blagdan za ljepotu. Pa je li čudo, ako puk, bilo talijanski bilo hrvatski, nerazumije po koju riec od svojega pismenoga jezika? Da zašto idu djeca u školu, nego za to, da se nauče prije svega čitati, pa da priviknu onomu jeziku, kojim se knjige pišu? A sad da ja pitam toga čudnovatoga čovjeka, kojemu će pismenom jeziku diete prije i laglje priviknuti, svojemu materinskomu, il tudjemu; il drugom besjedom, koju će knjigu naše istarsko hrvatsko diete prije i laglje razumiti, hrvatsku il talijansku?

M. Pošten će čovjek odgovoriti da hrvatsku, pak da je grieh pred Bogom i pred ljudj mučiti diete tudjim jezikom, kad se može u najkraće vrijeme naučiti u svojem sve, što mu treba duši i tielu.

L. Tako je, brate! Sad, mislim, da te već ništa nemuti.

M. I baš nemuti.

L. Nego ja moram da idem.

M. Dakle s Bogom!

Franina i Jurina.

Fr. Tako to su već Majeri počeli nosit prosvetu va hrvatsko Primorje.

Ju. Prosvetu! Da bi je imeli, bi ju za se držali.

Fr. Tako će je on Svetilnik, kega su ono neki dan va Kraljovice nasadili?

Ju. Ono samo v noći sveti, a da je na njihovu, bilo bi Hrvatom i o poldne škuro!

Svašta ponešto.

IGRAČEM I IGRAČICAM NA LOT.

Što je igra na Lot? Pusta sanja, koja od petnaest do petnaest danah nemilo vara i muči miliune i miliune ommaljenih ljudi, pitajuć ih ufanjem, da će za nekoliko novčićah Bog zna kolike novce dobiti, pa onda liepo i s labkâ živiti.

Što je još? To, da ti skoro neima griešnije igre od lota. I to griešne za to, što igrač i igračica na lot neugađjaju nego svojoj lienosti. Jer dočim se marljivo i djelavo čeljade trudi i muči, da pošteno prehrani sebe i svoju djeteu, igrač i igračica na lot bezposleno dangube, pa i ono malo što zasluže, otimlju sebi i svojoj djetei i kao u vodu bacaju. A nisu li lienost, lud trpež i rasipanje smrtni griesi?

Što je još igra na lot? To, da neima na svijetu ludje igre od ove. I to lude zato, što on koji igra niti se koristno zabavlja, niti se razborito nada iliti ufa, da će dobiti.

Koristna je samo ona igra, kod koje so čovjek razveseli; a gdje je čovjeku veselje kod igre na lot? Reći će tko, da i ufanje čovjeka veseli, a igrač na lot da živi baš od ufanja. Liepâ li mu veselja, koje se, kako ništa nedobi, svaki mjesec danah dva puta u tugu i žalost pretvori!

S druge strane, razborito je samo ono ufanje, gdje ima prilike, da će čovjek dobiti; a eno kod lota ima tomu prilike mauje, nego li kod ikoje druge igre. I to zato, što je proračunano, da se od 90 brojevah, na koje se lot igra, dade splesti 117,480 trojnah iliti tako zvanih ternah; a od 5 brojevah, koji se svakog puta između 90 vuku, da se neda splesti, nego ciglih 10 trojnah iliti ternah.

Iz ovoga se računa jasno vidi, tko igra tri broja na lot, da mu neima nego jednu prilika, da dobi, a jedanaest tisućah sedamsto četrdeset i osam prilikah, da izgubi! Pa je li to razborito ufanje, a lot pametna igra? Jest za ludjaka, komu je pametno sve, što je ludo.

Nego tko će baš da igra, evo što mu je činiti, pak će zastalno dobiti. — Neka knpi škrabicu iliti tako zvani šparnjak, a ono što bi imao na lot igrati, neka svakih petnaest danah baci, mjesto na lot, u škrabicu, pa eno gdje je za deset godinah dobio najljepše ternu, a nije se ni jadio ni zagriešio.

Naposljedku najsigurnija i najpoštenija igra jest radinost i šteduja iliti špar.

Neukû Nauka.

Miris vinu umjetno pribaviti.

Jedne njemačke novine pišu: za umjetno povišenje na 310 literah (= 5½ austrijskih vjedarah) vina, pošto je glavno vrienje šire minulo, prilije se bademovico (mlička od mandulah) pripravljene od 3 lota sladkih i 3 lota grkih bademah. Pošto su naime bademi u običnoj vodi skuhani i oljušteni, prilije im se malko vode te se na kašu stuku te joj se ¾ litre (od prilike pol oke) vode prilije. Pošto se je ovako vodom razčinjena kaša njevoliko satih obstala, iztisne se čistom krpom i u vino ulije.

Peradji gnoj.

Poznato je, da peradji gnoj (kokošji, purji, golubji itd.) poradi množine fosforne kiseline mnogo nalikuje na pravi guano, te ga može i nadoknaditi (nadomjestiti). Budući guano od švih vrstih gnoja najizdašnji, može gospodar tako uvidjeti, koliku vriednost za ratarstvo imade gnoj domaće živadi; s toga mu valja o tom nastojati, ne samo kako bi svaku mrvicu ovoga gnoja pričuvao, nego kako bi ga i umnožio. Ovo drugo postići će tako, ako kurnjak (gdje perad stanuje) sitnim pieskom ili zdrobljenom zemljom od vremena do vremena posipava tako, da se živadji gnoj nikad nezgruda, nego da uvijek sipak ostane. Ovakov gnoj pokupi se češće (barem po jedankrat na tjedan), te se na suhu mjestu ili u starih bačvah ili drugom posudju sahrani. Ovako će gospodar dobiti boljega i više gnoja, pak će mu, čisteći češće kurnjak, i živad čišća i zdravija biti.

Samljena ciglovina za cement.

U Španjolskoj rabi se s najboljim uspjehom već odavna ciglovina, t. j. dobro izpečena i na prah satrta cigla (opuka), pomiešana sa žeženim vapnom i pieskom mjesto hidrauličkoga (vodenoga) cementa iliti melte. Ova smjes prodaje se u lagvih pod istu cieniu kao što i cement. Jedna čest ciglovine pomieša se s jednom česti vapna i dvie česti pieska, te se kao i cement vodom razmuti.

Koliko koristi stajski gnoj sadrom posipavati vidi se iz ovoga pokusa: gosp. *St. Michel* posipavao je gnoj od 6 glavah rogata marhe i jednoga konja svaki dan sa pol mjerova sadre te ga je poslje, kako je 4 tjedna bio na gnojištu, na polju razasuo i zaorao, dočim je drugi dio polja istim gnojem, ali bez sadre pognojio. Kako je usjev porasao bio je krepčiji i tamnije zelen nego na drugom polju, a požeto zrnje bijaše mnogo jezgrovitije. — Sljedeće godine bijaše na istom zemljištu zob i djetelina za mnogo ljepša nego na drugom zemljištu.

NOVE KNJIGE.

* Nadšumar (ugar) Vatroslav Rački izdao je štampom dioničke tiskarne u Zagrebu knjigu pod naslovom: **Lučba u šumarstvu**, I. tercotični diel (str. 67). Pisac namjerava obširno i točno izerpiti svu važnu znanost šumarsku, pa će to učiniti u svezkih. Već je od prije izdao knjigu: **O sjećanju i gojenju šumah**, a sad je evo svoju nakanu nadostavio „Lučbom“ (Kemijom).

* Drugi hrvatski nadšumar, Vladoje Köröskényi, napisao je takodjer knjigu pod imenom: **Obće šumarstvo**, da pouči hrvatski narod, što je drveo u obće i kako raste; kako se šuma (gora) sadi, goji i pomladjuje; kako se šuma čuva od svojih zatirateljah; kako se upotrebljuju drva i šumski proizvodi itd. itd. Tko želi knjigu imati, neka se najavi knjižaru Svetozaru Galcu u Zagrebu, pak će mu se poslati za 1 f. 80 nvč. čim izajde.

* Poznati književnik, profesor Ant. Kuzmanić, napisao je hrvatskim jezikom knjigu: **O Primaljstvu** (ostetricia). Djelo će doći na skoro pod tisk.

* Janko Tomić, učitelj u Karlovcu, izdao je knjižicu pod naslovom: **Knjiga pobožnih, poučnih i zabavnih pripoviedakah** (Str. 48, ciena 40 nvč.) Ova je knjiga namijenjena mladeži.

* Izašla je u Zagrebu kod Hartmana knjižica: **Što očekujemo od sabora?** što ju je napisao gimn. profesor Petar Tomić. U ovoj knjižici pisac obraća osobitu pozornost narodnih zastupnikah i hrvatskih učiteljah na škole i njihovo stanje, jer od školah zavisi bolji napredak i sva budućnost hrvatskoga naroda i hrvatske države. Uza to su u njoj izražene mnoge druge liepe misli i vruće želje. Stoji 20 nvč.

Različite viesti.

* (Obćinski izbori pazinski.) Javljuju nam iz Pazinščine, da nije bio strah od ikoga, nego sasvim drugi uzrok, što nisu nekoi birači iz pazinskoga polja glasovali prigodom zadnjih izborah. Oni da su bili došli na birališće, al da su se bez glasovanja vratili, kad su vidili, da ni jedna ni druga stranka nije medju svoje kandidate uvrstila ni da bi jednoga obćinara iz pazinskoga i staropazinskoga polja. Izviše da je gola izmišljotina onaj glas, da je ni ovaj ni onaj birače nagovarao, da neka neidu na birališće. Po našem sudu iz toga se vidi, da se stanovnici pazinskoga i staropazinskoga polja nisu bili dobro sporazumili sa svojom ostalom braćom, jer se drugač ta neprilika nebi bila mogla dogoditi. Ufamo se, da se već to neće ponoviti. — Evo, kako nam jih dostavljaju, imena novih zastupnikah: Razred I. zastupnici: Mrak (Mrach) Dr. Egidio, Parisini Josip, Mrak (Mrach) Dr. Adam, Costantini Dr. Franjo, Cech Dr. Josip, de Segher Dr. Ferdinando, Drndić-Juraš (Derndich-Juras) Anton, Sloković (Slocovich) Leopoldo, Kovač (Covaz) Anton i Mrak (Mrach) Karlo — svi iz Pazina. Zamjenici (sostituti): Camus Josip, Dequal Josip, Cioli Karlo, Solari Anton i Bastianutti Anton — takodjer svi iz Pazina. — Razred II. zastupnici: Brajsa Vjekoslav iz Pićna, Kurelić (Curellieh) Šime iz Pićna, Klaj (Claj) Anton iz Gračišća, Baxa Leopoldo iz Lindara, Lupetina Karlo iz Pićna, Salamon Franjo iz Gračišća, Jedrejčić Franjo iz Lindara, Luksetić Anton iz Previsa, Ivić Franjo iz Gračišća i Brajković Ivan iz Tarviža. Zamjenici: Kišić (Chissich) Mate iz Krsike, Gržetić Anton iz Zareča, Runko

Smalelja iz Grobnika, Salamon Ivan iz Gračišća i na koncu Flegar Franjo iz Novakah. — Razred III. zastupnici: Mogo- rović Anton iz Grdosela, Biscontini Eugenio iz Pićna, Defran- ceschi Franjo iz Gologorice, Ortis Alojzio iz Novakah, Baxa Rajmondo iz Lindara, Kurelić (Curellieh) Anton iz Pićna, Smilović Mate, Martinić Franjo iz Gračišća, Suran Karlo iz Berma i Chervatin Pavao iz Kašćerge. Zamjenici: Marzan Anton iz Gračišća, Pavletić Anton iz Berma, Marotti Ivan iz Pićna, Zidarić Ivan iz Lindara i Mavrović Ivan iz Zamaska.

* (Zemaljski Odbor istarski) snuje, kako čitamo, razne zakonske dodatke (novelle), koje misli predložiti saboru, kad se jesenas u oktobru mjesecu opet sastane. Ti se dodatci protežu svi ponajviše na školu. Tako snuje dodatak k zakonu glede nadziranja škole; tada glede utemeljivanja, izdržavanja i pobadjanja pučkih školah; onda glede prava pučkih učite- ljah; i najposlje zakon, kojim će se akiniti dosadanji namet za fond uzornih iliti normalnih školah, a mjesto njega uvesti nova taksa, kao takodjer skolški zakon za Realke. Mi ne- možemo nego biti zahvalni slavnomu Odboru, što ovako liepo skrbi za naše škole i za naše učiteljstvo; ali mu s druge strane iskreno kažemo, da sve to neće Istri pomoći, dokle nebudu istarske škole za Talijane talijanske, a za Sla- vene slavenske. Što mu se koristi varati, nego neka otvori oči te predloži saboru, neka sliedi zakon naravi i razuma, pak će vidjeti, kako će bit Istra u najkraće vrijeme izobražena zemlja, ako i ne bude sva talijanska.

* († General Petar Preradović), slavni hrvatski pjesnik, umro je 18. kolovoza u Fahrhafeldu blizu Beča, a zakopan u Beču 21. kolovoza. Rodio se 18. ožujka 1818. u Grabovnici u vojnoj Krajini. Svršiv vojničke škole u Beču, zaboli ga mladjažno sree, što je u tudjinstvu mal da ne zaboravi svoj materinski hrvatski jezik, pak se ga stane učiti svom silom svoje domorodne i krepke duše. U tom spodablja talijanskomu pjesniku Alfieri-u, pak je kako i on proslavio sebe i domo- vinu svojim neumrlimi spisih. Vječna mu slava, a našoj mla- deži dičan primjer, kako se ljubi narod i nauka!

* (Hrvatske šume.) „Narodni List“, što izlazi u Zadru, zaklinje dirajućimi u srce riječi glavničare iliti kapitaliste Trojedne Kraljevine, da kupe oni šume, što se imaju početi do skora sjeći u vojnoj Krajini, jer da će drugač dospjeti u tudje ruke, koje će zauvijek ogoliti i opustošiti hrvatska brda i doline, a Hrvati da će morati u tudjem svjetu kupovati lies za svoje brodove. U tu im svrhu svjetuje, da svi zaje- dno utemelje veliko glavničarsko društvo, koje će šume sjeći gdje, kako i kada bude samo hotjelo, pak da će tako i no- vac u Hrvatskoj ostati i šume da se neće izkoreniti. I mi se tvrdo nadamo, da će naši bogataši prihvatiti ovaj patriotični predlog, koji je jednako dičan i koristan njim i narodu.

* (U Engleskoj) će se uvesti kod svih izborah, parla- mentskih i obćinskih, tajno glasovanje.

Sa trščanskoga tržišća.

Cieny svima žitijama brez promjene. Kukuruz štogodj cvršće ciena, usljed glasovah sa drugih stranah, da se bolje prati roba iz Vlaške po f. 3.80 do f. 4.20, kako koja dobrota. Ulje dalmatinsko brzo se prodaje po f. 27.— za barilo. Vuna nova debela, dobro oprata, po f. 56 do 58 srebra, Vosak po f. 100. srebra — Kafa Rio srednja po f. 47 fina f. 49 do f. 50. — Sećer u glavah f. 25 tučeni f. 23.50 nvč. do f. 24.—

Teč Novacah

polag Borse u Trstu od 15 Augusta — 1 Septembra 1872.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Carski dukati (cekini)	5.26	5.25	—	5.25	5.25	5.27	5.27	5.25	5.24	—	5.24	5.26	5.26	5.26	5.27	5.28
Napoleoni	8.75	8.73	—	8.73	8.74	8.75	8.74	8.71	8.73	—	8.73	8.75	8.75	8.76	8.76	8.76
Lire Ingleske	11.04	11.02	—	11.02	11.05	11.06	11.04	11.04	11.02	—	11.03	11.06	11.05	11.06	11.06	11.06
Srebro prid (aggio)	108.25	108.—	—	108.—	108.—	108.25	108.15	108.15	107.75	—	107.75	108.25	108.25	108.25	108.25	108.25

Izdavatelj i odgovorni urednik A. Karabalić.

Tisk. Sinovi K. Amati.